

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE**

**DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR**

**DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR**

**CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE**

Anexa nr.1 la MECȘ nr. 5575/28.10.2015

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII
LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba sârbă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba .....maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura sârbă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii sârbe materne

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

• utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;

- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
  - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
  - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
  - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
  - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
  - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
  - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
  - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
  - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
  - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
  - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
  - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C.TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

I. LIMBA SÂRBĂ

I. LIMBĂ ȘI STIL

Noțiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj).
Caracterul de sistem al limbii. (Funcțiunile limbii. Stilul. Particularitățile stilului).
Scurtă privire istorică asupra limbii sârbe. Originea și dezvoltarea limbii sârbe. Dialecte și graiuri de pe teritoriul României.
Planurile vorbirii. Vorbirea directă și vorbirea indirectă.

II. ORTOGRAFIE ȘI PUNCTUAȚIE

Principiile ce stau la baza ortografiei.
Semne de punctuație și ortografie. Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.

III. VOCABULARUL

Noțiuni generale : vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii sârbe ; vocabular fundamental și masa vocabularului. Sensul cuvintelor. Sens propriu și sens figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).
Structura morfologică a cuvântului.
Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne : derivare, compunere; mijloace externe : împrumut, calc lingvistic).

IV. FONETICĂ ȘI FONOLOGIE

Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul. Particularitățile fonetice ale limbii sârbe. Asimilarea după sonoritate și locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultrascurte și apariția lui a inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui l în o . Norme de ortografie și ortoepie.

V. MORFOLOGIA

Obiectul morfologiei. Părțile de vorbire. Părțile de vorbire flexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale. Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație. Pronumele și categoriile de pronume în limba sârbă. Numeralul, flexiunea și categorii de numerale. Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare și comparație. Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

VI. SINTAXA

Sintaxa propoziției și a frazei. Coordonare și subordonare. Categori de propoziții coordonate și subordonate.

BIBLIOGRAFIE

1. Pravopis srpskoga knjizevnog jezika, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II, Mihailo Stefanovic Beograd, 1994.
3. Gramatika srpskog jezika za srednje skole, Z. Stanojcic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. Leksikon stranih reci i izraza, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. Recnik knjizevnih termina, Nolit, Beograd, 1985.

II.LITERATURA SÂRBĂ

I. NOȚIUNI DE TEORIE LITERARĂ

Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.
Genurile literare. Principalele specii literare.

II. LITERATURA POPULARĂ.

Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko-epske pesme (Hasanaginica).

Epske pesme. Pretkosovski ciklus (Zidanje Skadra). Kosovski ciklus (Kosovka devojka, Smrt Majke Jugovica, Car Lazar i carica Milica). Pokosovski ciklus (Bolani Dojcin). Ciklus Kraljevica Marka (Kraljevic Marko pije uz ramazan vino).

Narodne pripovetke- opsti prikaz (Ero i Turcin, U cara Trojana kozje usi).

Krace narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

III. LITERATURA MEDIEVALA.

Sveti Sava - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot Svetog Simeona). Teodosije (Zivot Svetog Save).

IV. ILUMINISMUL.

Dositej Obradovic - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot i prikljucenija, Pismo Haralampiju, Basne).

V. CLASICISMUL SI PREROMANTISMUL.

Jovan Sterija Popovic - zivot i knjizevni rad (Pokondirena tikva).

VI. ROMANTISMUL.

Vuk Stefanovic Karadjic - zivot i knjizevni rad. Borba za reformu jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrovic Njegos - zivot i knjizevni rad (Gorski vijenac). Branko Radicevic - zivot i pesnicko delo (Djacki rastanak, Kad mladijah umreti). Djura Jaksic - zivot i knjizevni rad (Na Liparu). Jovan Jovanovic Zmaj - zivot i knjizevni rad (Djulici, Djulici uveoci). Decije pesme. Laza Kostic (Santa Maria della Salute).

VII. REALISMUL.

Laza Lazarevic (Sve ce to narod pozlatiti). Stevan Sremac (Pop Cira i pop Spira). Borisav Stankovic (Necista krv). Branislav Nusic (Gospodja ministarka).

VIII. PARNASIANISMUL SI SIMBOLISMUL.

Jovan Ducic (Morska vrba, Himna pobednika).

IX. LITERATURA SECOLULUI XX.

Milos Crnjanski - zivot i knjizevni rad (Seobe). Ivo Andric - zivot i knjizevni rad (Most na Zepi, Na Drini cuprija). Desanka Maksimovic - zivot i pesnicko delo (Strepnja, Pokosena livada, Krvava bajka). Srpska knjizevnost u Rumuniji - opsti prikaz.

BIBLIOGRAFIE

***- Udzbenici za srednje skole, za IX, X, XI, XII razred, Bukurest, 1997.

1. Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.
2. Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin, Beograd, 1975.
3. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.
4. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.
5. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.
6. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.
7. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic, Beograd, 1968-1972

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă sârbă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE

1. Ilic, P., Srpski jezik I knjizevnost u nastavnoj teoriji I praksi, Novi Sad, 1997.
2. Lekic, Dj., Metodika razredne nastave, Beograd, 1991.
3. Marinkovic, S., Metodika kreativne nastave srpskog jezika I knjizevnosti, Beograd, 1994
4. Nikolic, M., Metodika nastave srpskog jezika i knjizevnosti, Beograd, 1992.
5. Vuckovic, M., Metodika nastave srpskohrvatskog jezika, Beograd, 1984.

<http://documents.tips/documents/metodika-nastave-pocetnog-citanja-i-pisanja.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate **include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

Grup de lucru:

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea sârbă, MECS

Membri:

- 1 Stancov Jelco – I.Ș.J.Timiș
- 2 Jupunski Vera – Liceul Teoretic *Dositei Obradovici*, Timișoara, jud. Timiș
- 3 Mărgărit Milina – Liceul Teoretic Peciu Nou, jud. Timiș
- 4 Dragana Petcov- Grădinița PP Nr. 14, Timișoara